

Тақводорларнинг мукофоти | Тазкия дарслари (258-дарс)

ТАЗКИЯ
258-ДАРС

Шайх Муҳаммад Содиқ Муҳаммад Юсуф
роҳимаҳуллоҳнинг «Тасаввуф ҳақида тасаввур»,
«Рухий тарбия» 1-2-3-жузи
ва «Хислатли ҳикматлар шарҳи» 1-2-3-4-5-жузи
китоблари асосида бериб борилади.
Мавзуларнинг тўлиқ матни билан танишиш учун
китобнинг ўзига мурожаат этиш тавсия этилади.

19:00 / 02.12.2023 1495

Аллоҳ таоло шундай деб марҳамат қилади:

فُرْقَانًا لَّكُمْ يَجْعَلُ اللَّهُ تَقْوَاهُ إِنِّمَنْ آمَنُوا الَّذِينَ يَأْتِيهَا

الْفَضْلِ ذُو وَاللَّهُ لَكُمْ وَيَغْفِرُ سَيِّئَاتِكُمْ عَنْكُمْ وَيُكْفِرُ

الْعَظِيمِ ٢٩

Эй иймон келтирганлар! Агар Аллоҳга тақво қилсангиз, сизга фурқон қилиб беради, ёмонликларингизни ўчиради ва сизни мағфират қилади. Аллоҳ буюк фазл эгасидир» (Анфол сураси, 29-оят).

Яъни Аллоҳ таоло тақводор кишига ҳақдан ботилни, яхшидан ёмонни ажратадиган, фарқлайдиган ҳидоят ва нур бериб қўяди.

Фурқон» дегани ажратувчи», фарқловчи» деганидир. Ана ўша ҳидоят ва нур ила тўғри йўлдан юриб борилади.

Тақводорларнинг ҳам гуноҳлари ювилади, ҳам мағфират қилинади. Бу катта бахтдир.

Аммо Аллоҳ таоло бу билан кифояланиб қолмайди. Тақводорларга яна бошқа мукофотлар ҳам беради.

Бу ҳақда У Зот шундай деб марҳамат қилади:

بِمَعْرُوفٍ فَارِقُوهُنَّ أَوْ بِمَعْرُوفٍ فَأَمْسِكُوهُنَّ أَجْلِهِنَّ بَلَّغْنَ فَإِذَا

ذَلِكَ لَكُمْ لِلَّهِ الشَّهَادَةُ وَأَقِيمُوا مِنْكُمْ عَدْلٍ ذَوَى وَأَشْهَدُوا

اللَّهُ يَتَّقِ وَمَنْ الْأَخِرِ وَالْيَوْمِ بِاللَّهِ يُؤْمِنُ كَانِ مَنْ بِهِ يُوعِظُ

عَلَىٰ يَتَوَكَّلْ وَمَنْ يَحْتَسِبْ لَا حَيْثُ مِنْ وَيْرِزْقَهُ ﴿٢﴾ مَخْرَجًا لَهُ يُجْعَل

شَيْءٍ لِكُلِّ اللَّهُ جَعَلَ قَدْ أَمْرِهِ بَلِغُ اللَّهُ إِنْ حَسِبَهُ فَهُوَ اللَّهُ

قَدْرًا ﴿٣﴾

Улар муддатларига етсалар, уларни маъруф билан ушланглар ёки улар билан маъруф ила ажрашинглар ва ўзингиздан икки адолатли кишини гувоҳ қилинглари. Ва гувоҳликни Аллоҳ учун қилинглари. Бундан ким Аллоҳга ва қиёмат кунига иймон келтирса, ваъзланур. Ким Аллоҳга тақво қилса, унинг йўлини очиб қўядир. Ва унга ўзи ўйламаган тарафдан ризқ берур. Ким Аллоҳга таваккул қилса, бас, унга У Зотнинг Ўзи кифоядир. Албатта, Аллоҳ Ўз ишини етказувчидир. Батаҳқиқ, Аллоҳ ҳар бир нарсага ўлчов қилиб қўйгандир» (Талоқ сураси, 2-3-оятлар).

Яъни ким тақво ила Аллоҳ таолонинг буюрганини қилиб, қайтарганидан қайтса, Аллоҳ азза ва жалланинг Ўзи бу дунё ва у дунёнинг қийинчиликларидан чиқадиган йўлни кўрсатиб қўяди.

Тақводорнинг мушкулини доимо Аллоҳ таолонинг Ўзи енгил қилиб туради. Шу билан бирга, унга ўзи ўйламаган, хаёлига келмаган томондан ризқу рўз етказиб беради.

Одатда, кишилар ризқу рўзим сероб бўлсин, деган мақсадда тақводан воз кечишади. Бу эса аксинча натижага олиб келади.

Ушбу ояти кариманинг маъносидан келиб чиқадиган қоидага биноан, тақводорлик қийинчиликларнинг осонлашиши ва ризқнинг ўйламаган тарафдан келишига сабаб бўлади.

Абдуллоҳ ибн Масъуд розияллоҳу анҳу:

Қуръондаги энг катта умидбахш оят ушбу –

يَحْتَسِبُ لَا حَيْثُ مِنْ وَيَرْزُقُهُ مَخْرَجًا لَهُ، يَجْعَلُ اللَّهُ يَتَّقِي وَمَنْ

Ким Аллоҳга тақво қилса, унинг йўлини очиб қўяди. Ва унга ўзи ўйламаган тарафдан ризқ берур»дир», деган эканлар.

هَلْ لَّالِ لُؤْسَرِ يَلْوَمَ نَابُوثَ نَع
مَلَسَ وَهَيْلَعُ هَلْ لَّالِ يَلَص
يَلَصَّ يَبْنَلِ يَلْإِ هَعَفَر
الْأَقَمَلَسَ وَهَيْلَعُ هَلْ لَّالِ
أَو، أَعْدَلِ أَلِ رَدَقُ لَأُ دُرِي
رَبُّ لَأِ أَلِ رُمُعُ لَأِ ي فُ دِي زِي
قُزْرُ لَأِ مَرْحُ يَلْ ذَبَعُ لَأِ نَأِو

هُأَوْر . «هُبِي صِي بِنِّ ذَلِاب دَمَحَ أ

Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг мавлолари Савбондан ривоят қилинади:

Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам:

Қадарни дуодан ўзга ҳеч нарса рад қила олмайди. Умрни яхшиликдан ўзга ҳеч нарса зиёда қила олмайди. Албатта, банда қилган гуноҳи туфайли ризқдан маҳрум бўлади», дедилар».

Аҳмад ривоят қилган.

□□□ ه ه ه

Ким Аллоҳга таваккул қилса, бас, унга У Зотнинг Ўзи кифоядир», жумласи тафсирида уламоларимиз қуйидаги ҳадисни келтирадилар:

هُلَلَا يَضْرَسُ أَبَعِ نُبَا نَع
يَلَصِ هَلَلَا لُوسَرَّ نَأ : أَمْ هُنَع
: لَأَقَمَّ لَسَوِ هِيَلَعُ هَلَلَا
تَعَمَّتْ جَاوَلَةٌ أَلَا نَأ مَلْعَاو
مَلِئِي شَبَّكَ وَغَفُنِي نَأ يَلَع
دَقِيئِي شَبَّكَ أَلَا كُ وَغَفُنِي

اَوْعَمَتْ جَانِا وَكَلُّهُ لَلْاُ هَبَّتْ ك
مَلِيْءِيْ شَبَّكَ وَرُضِيْ نَأْيَلَع
دَقِيْءِيْ شَبَّ اِلَّا كُورُضِي
هَاورَ . كُيَلَع هَلْاُ هَبَّتْ ك
يُذِمُّرْتَلَا

Ибн Аббос розияллоху анхумодан ривоят қилинади:

Расулуллоҳ соллаллоху алайҳи васаллам:

**...Ва билки, агар умматнинг барчаси йиғилиб, сенга манфаат
етказмоқчи бўлсалар ҳам Аллоҳ сен учун тақдир қилиб қўйган
нарсдан ўзга ҳеч бир нарса қила олмайдилар. Агар сенга зарар
етказиш учун тўплансалар ҳам Аллоҳ сен учун тақдир қилиб қўйган
нарсдан ўзга ҳеч бир нарса қила олмайдилар», дедилар.**

Термизий ривоят қилган.

Тақво қилувчи бандаларининг гуноҳларини кечириб, ажрларини
кўпайтириб бериши ҳақида Аллоҳ таоло бундай деб марҳамат қилади:

فَعِدَّتُهُنَّ أُرْتَبِتُمْ إِنْ نَسَايَكُمْ مِنَ الْمَحِيضِ مِنْ بَيْسِنَ وَالَّتِي

أَنْ أَجَلُهُنَّ الْأَحْمَالِ وَأُولَاتُ يَحْضُنَ لَمْ وَالَّتِي أَشْهُرٍ ثَلَاثَةٌ

ذَلِكَ ﴿٤﴾ يُسْرًا أَمْرَهُ مِنْ لَهٗ يُجْعَلُ اللَّهُ يَتَّقِي وَمَنْ حَمَلُهُنَّ يَضَعْنَ

لَهُ وَيُعْظِمُ سَيِّئَاتِهِ عَنْهُ يُكْفِرُ اللَّهُ يَتَّقِي وَمَنْ إِلَيْكُمْ أَنْزَلَهُ وَاللَّهُ أَمْرٌ

﴿٥﴾ أَجْرًا

Аёлларингиздан ҳайздан ноумид бўлганларининг иддаси, агар шубҳангиз бўлса, уч ойдир. Ҳайз кўрмаганлариники ҳам. Ҳомиладорларнинг иддаси ҳомидаларини қўймоқликдир. Ким Аллоҳга тақво қилса, У Зот унинг ишида осонлик қилиб берадир. Булар Аллоҳнинг сизга нозил қилган амридир. Ким Аллоҳга тақво қилса, унинг гуноҳларини кечирур ва ажрини буюк қилиб берур» (Талоқ сураси, 4-5-оятлар).

Талоқ, идда ва уларга тегишли бошқа масалалар оилавий ажралишларга боғлиқ бўлгани учун уларда бир-бирига зулм қилиш эҳтимоли кўп. Шунинг учун ҳам бу масалага оид оятларда Аллоҳ таоло қайта-қайта тақвога чақиради.

Шу билан бирга, ким Аллоҳга тақво қилса, У Зот унинг ишида осонлик қилиб беришни ва гуноҳларини кечиритишни ҳамда ажрини кўпайтириб беришни ваъда қилади.

Аввал ҳам айтиб ўтилганидек, тақво ҳақида оятлар жуда кўп. Биз ҳар маънога оид бир ёки икки оятни мисол учун келтирдик, холос.

Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам ўзлари тақводорларнинг имоми бўлишлари билан бирга, тақво ҳақида кўплаб ҳадислар ҳам айтганлар. Юқорида эслатилганлардан ташқари, яна баъзи бир ҳадисларни мисол тариқасида келтирамыз.

هَلَّا لَوْ سَرَّ أَنْظَعُو لَأَقِ
مَلَسَ وَهَيْلَعُهُ لَلَا يَلَص
ةَادَعُلَاةَالَصَدَعَبْ أَمْوَي
أَهْنَمُ تَفَرَدَ، هَغِيَلَبَّ هَظِغُوم
أَهْنَمُ تَلَجَوَوُ، نُوِيُغُلَا
هَذَهُ نَا؛ لُجَرَلَأَقَفُ، بُولُقُلَا
دَعَعَتِ أَدَامَفُ، عَدُّومُ هَظِغُوم

لَاقِ هَلْ لَ الْوَسْرَ أَي أَنْيَلِ
 هَلْ لَ إِوَقَّتِ بِمُكِّي صُؤْ
 ذُبَعُ نِإِوِةٌ أَطْلُ أَوْعُ مَّسَلِ أَوْ
 شَعْيُ نَمُّ هَنْإِفٌ، أَي شَبَحَ
 ، أَرِي ثَكَ أَفَ أَلْتُ خَا رِي مُكُنْ نَم
 ، رُومُ أَلِ تَاتُ دُحْمُ وَ مُكِّي أَيِ أَوْ
 كَرْدَا نَمَفٌ، هَلْ لَ لَ صُؤْ هَنْإِفُ
 هَلْ لَ عَفُ مُكُنْ نَمَ كِلْ ذ
 ءَافَ لُخْلُ إِهَنْ سَوِ يَتُّ نَسَبُ
 أَوْضَعُ ، نِي يِي دُهُ مَلِ نِي دِشْ أَرِ لَ
 هَؤَرْ . «ذِجْ أَوْ نَلِ ابْ أَهْيَلَعُ
 يِي ذِمْرَتِ لَ

Ирбоз ибн Сория розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

Бир куни бомдод намозидан сўнг Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам бизга ўта балоғатли ваъз қилдилар. Ундан таъсирланиб,

кўзлар ёш тўкди, қалблар титроққа тушди. Шунда бир одам:

Бу видолашувчининг мавъизаси-ку! Эй Аллоҳнинг Расули, бизга нимани васият қиласиз?» деди.

Сизларга Аллоҳга тақво қилишни, агар ҳабаш қул (бошлиқ) бўлса ҳам қулоқ солиб, итоат этишингизни васият қиламан. Сиздан ким яшаб турса, кўплаб ихтилофларни кўради. Сиз янги пайдо қилинган ишлардан эҳтиёт бўлинг, чунки улар залолатдир. Сиздан ким ўшанга етиб борса, бас, унга менинг суннатимни ва рошид, ҳидоятли халифаларнинг суннاتини маҳкам ушлаш лозим бўлади. Бас, уни маҳкам тишлангиз», дедилар».

Термизий ривоят қилган.

Тақводорлик ҳар бир мусулмон учун ўта муҳим нарса бўлганидан Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам бу масалани васиятларида биринчи бўлиб зикр қилдилар. Аллоҳ таолога тақво қилиш У Зотнинг азобига, дўзах азобига сабаб бўладиган нарсалардан ўзини сақлашдир.

Шунинг учун ҳам Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам Аллоҳга тақво қилишга қаттиқ тавсия этмоқдалар.

Руҳий тарбия» китобининг 2-жузи асосида тайёрланди

Ушбу китоб Ўзбекистон Республикаси Дин ишлари бўйича қўмитанинг 2021 йил 14 апрелдаги 03-07/2439-рақамли хулосаси асосида чоп этилган.